

LÁTHATATLAN TURISTÁK NYOMÁBAN A DUNA-IPOLY NEMZETI PARKBAN

Benkhard Borbála – Debreceni Egyetem, Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék

Hogy kerül ide ez a téma?

TERMÉSZETJÁRÁS:

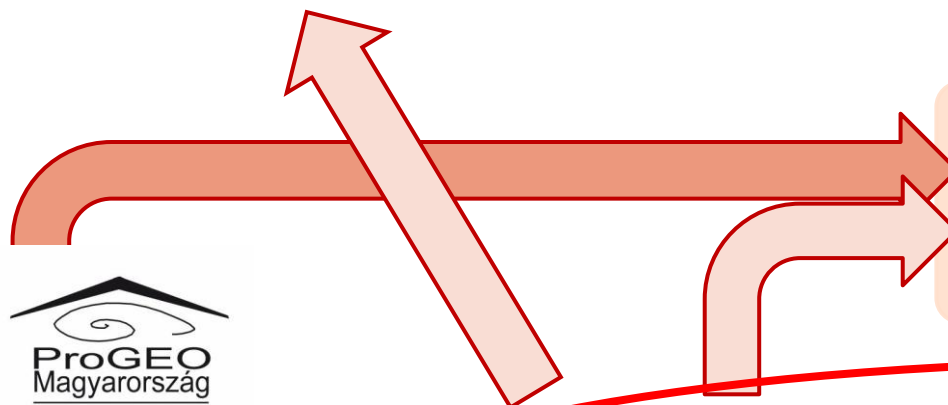
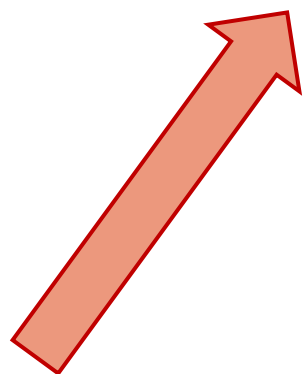
Élmény dús

Ismeretszerző

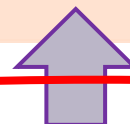
Környezetét nem terhelő

Terhelésvizsgálat,
teherbíró képesség meghatározása

Eredményes irányítás,
hatékony információ átadás

Megfelelő látogatómenedzsment-
módszerek alkalmazása

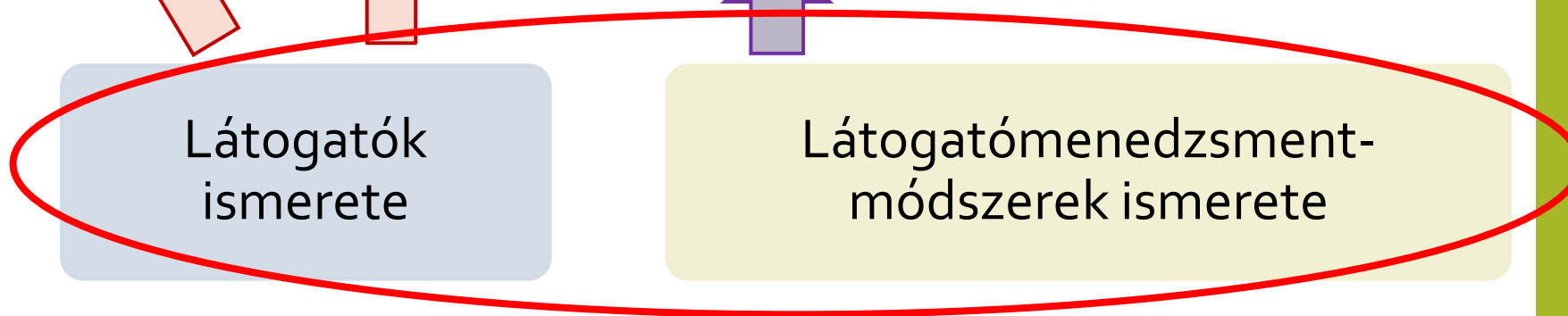

Terület
adottságainak
ismerete

Látogatók
ismerete

Látogatómenedzsment-
módszerek ismerete

Miért láthatatlanok?

Védett területek látogatóforgalmi adatainak jelenlegi forrásai Magyarországon:

(Belépő)jeggyel regisztrált

- Bemutatóhelyek, látogatóközpontok
- Barlangtúra
- Csónak- és kenutúra
- Fotós túra
- Erdei iskola program

Egyéb fizetős szolgáltatás

- Parkolás
- Tömegközlekedés
- Fizetős rendezvények
- Szálláshelyek

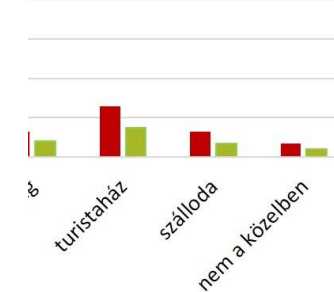
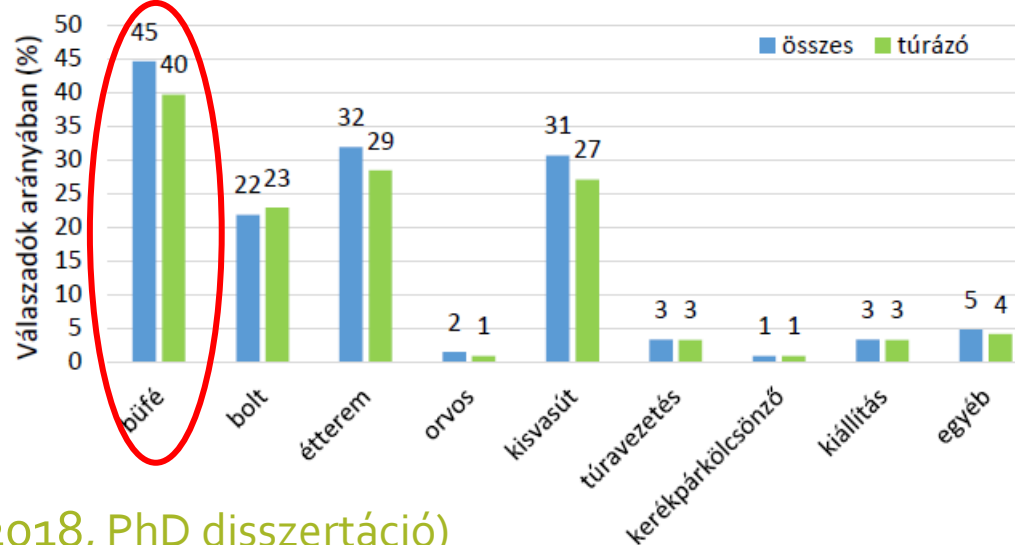
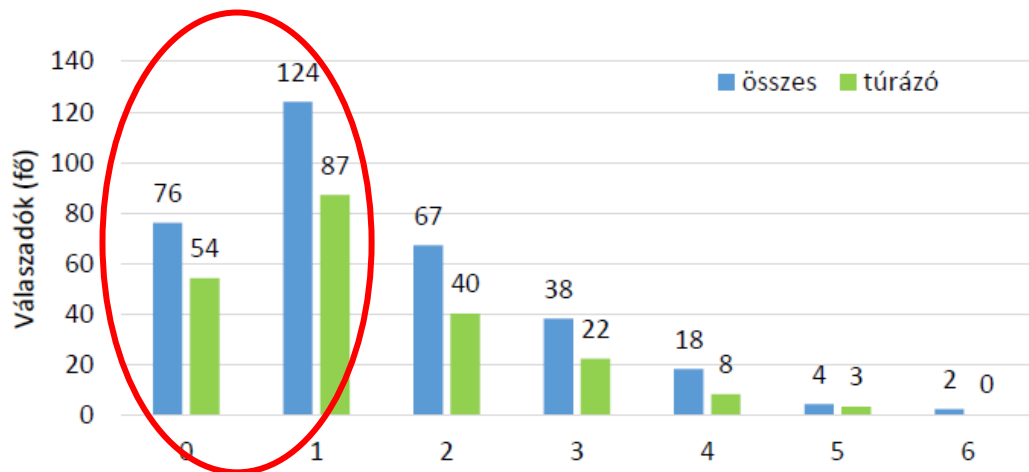
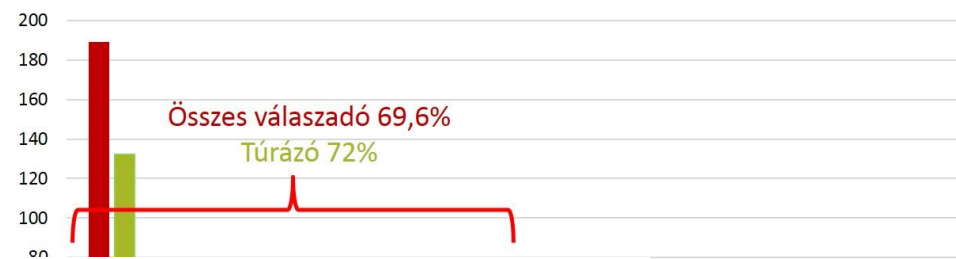
Ezekon kívül számlált

- Ingyenes vezetett (nyílt) túrák
- Nyílt nap, jeles nap
- Ingyenes rendezvény
- Engedélyköteles vízitúrák

(Földművelésügyi Minisztérium adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés, 2018, PhD disszertáció)

Miért láthatatlanok?

- Szálláshely-adatok hiánya, illetve megbízhatatlansága
- Közlekedési infrastruktúrához kötődő adatok hasznavehetetlensége
- Motiváció, tevékenység
- Szolgáltatások kismértékű igénybevétele

(Forrás: Benkhard, 2018, PhD disszertáció)

Miért nyomozzuk őket?

- Információhiány → Látogatómenedzsment → élményszerzés & értékek védelme
(„Fehér foltok” beazonosítása, Fejlesztési célterületek látogatóinak megismerése)

1.

- A területre belépő látogatók száma

2.

- A területen mozgó látogatók kedveltebb kiinduló- és megállóhelyei

3.

- A desztináción belüli látogató-mozgás pontos útvonalai (áramlási mintázat)

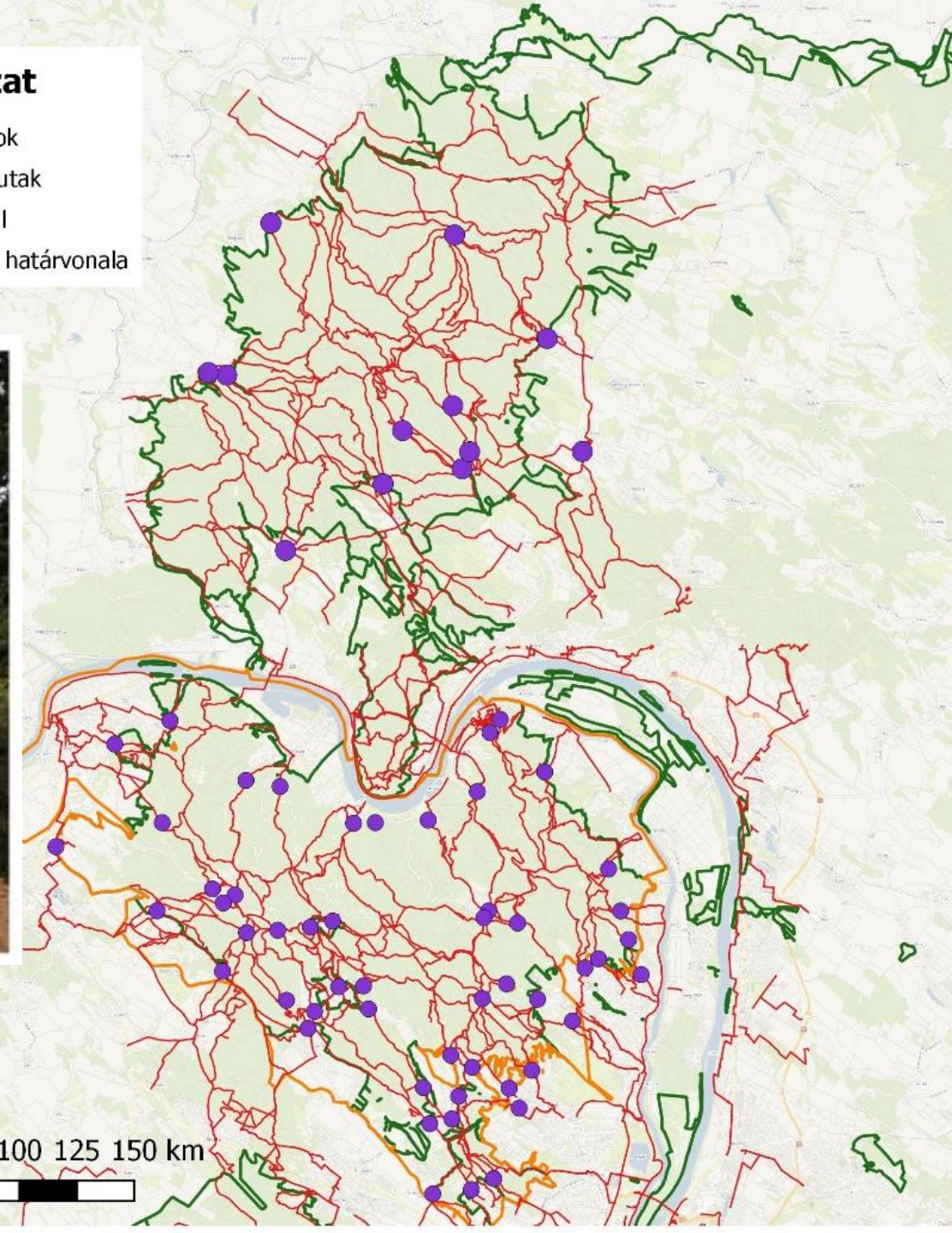
4.

- A látogatók jellemzői (ismereteik, döntéshozatali mechanizmusaik, igényeik, magatartásuk)

(Forrás: Benkhard, 2018, PhD disszertáció)

Jelmagyarázat

- Számlálópontok
- Jelzett turistautak
- ▭ PBRhatárvonal
- ▭ Védett terület határvonala

25 0 25 50 75 100 125 150 km

Látogatómonitoring vizsgálatok
helyszíne, 2010 óta

A Pilisi Bioszféra Rezervátum területén 2017-2021 között végzett felmérések áttekintése (főbb adatok, évente változó fókusz)

2017

- 41 számlálópont
- 46 önkéntes
- > 17.000 regisztrált látogató, 673 kérdőív

2019

- 36 számlálópont
- 54 önkéntes
- > 23.000 regisztrált látogató, 513 kérdőív
- Kerékpáros turisták
- Természetjáró helyi lakosság (3 év adatai)

2021

- 34 számlálópont
- 59 önkéntes
- > 19.000 regisztrált látogató, 621 kérdőív
- Látogatóáramlási térkép

2018

- 19 számlálópont
- 30 önkéntes
- > 7700 regisztrált látogató, 401 kérdőív
- Teljesítménytúrák és terepi futóversenyek
- Dömös térségének látogatói

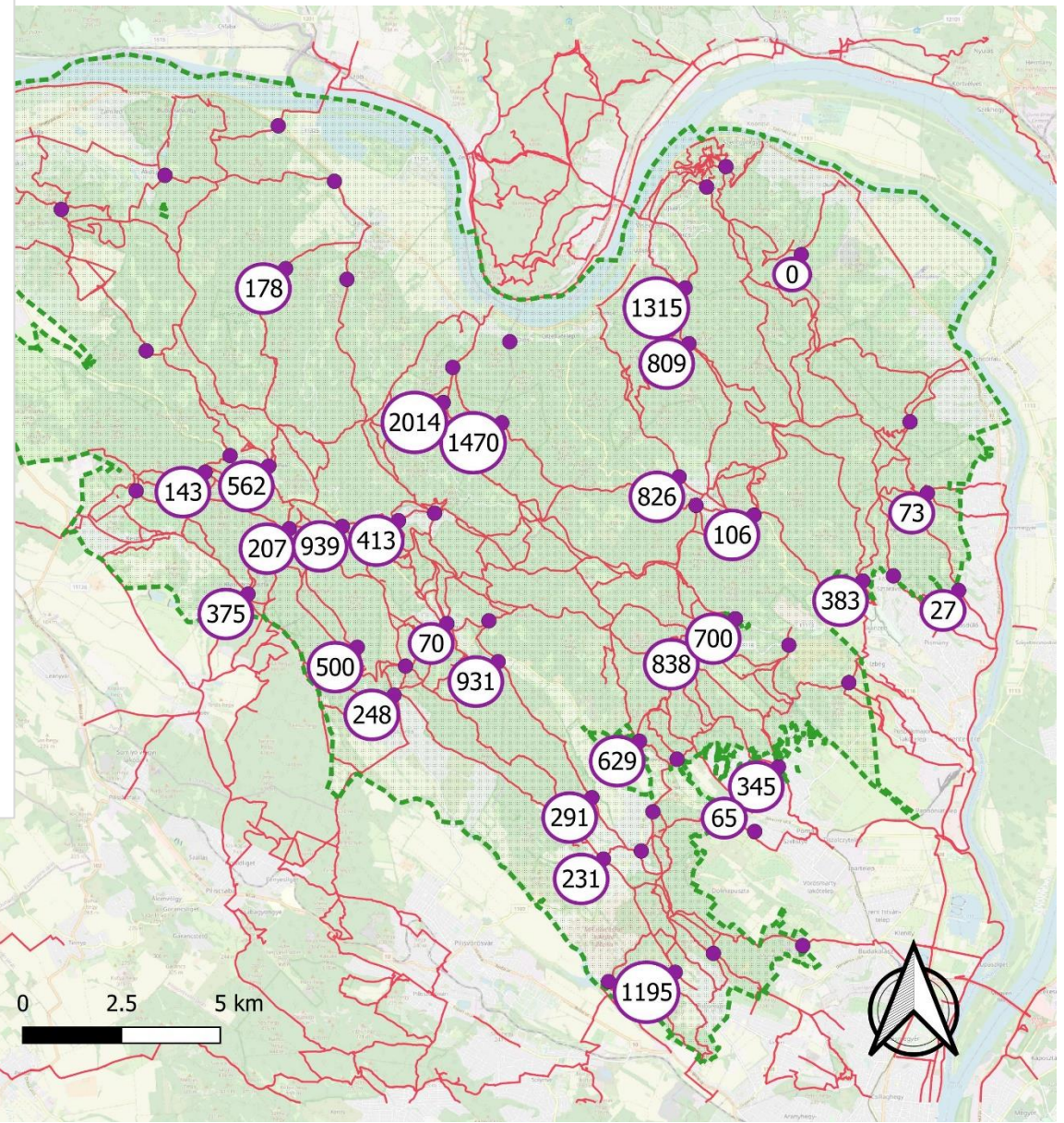
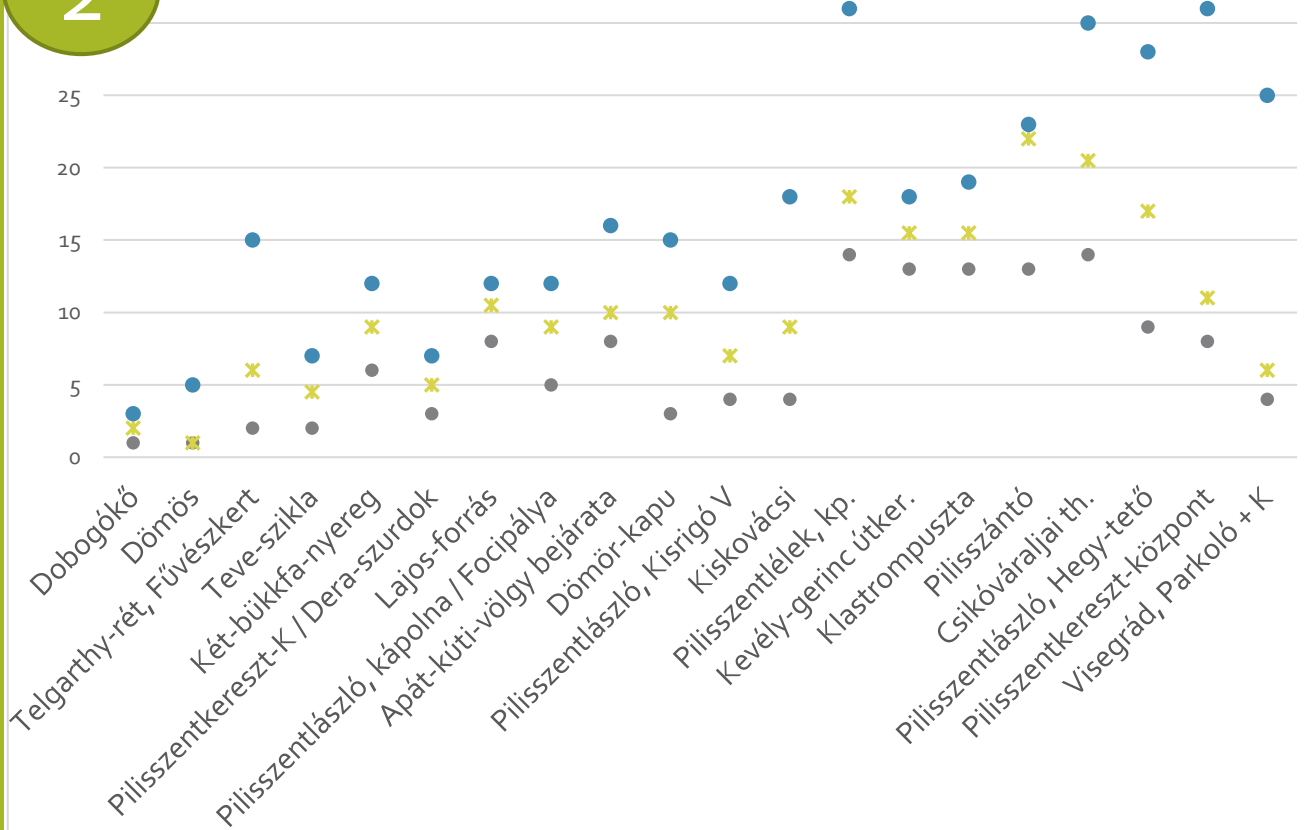
2020

- 37 számlálópont
- 61 önkéntes
- > 8800 regisztrált látogató, 584 kérdőív
- Megközelíthetőség
- Számlálóberendezések

A PBR, 2021: számlálópontok, látogatószámok, említett célpontok

Látogatószámok 2021-ben

- Számlálópontok 2017-2021 között
- PBR határa
- jelzett turistautak

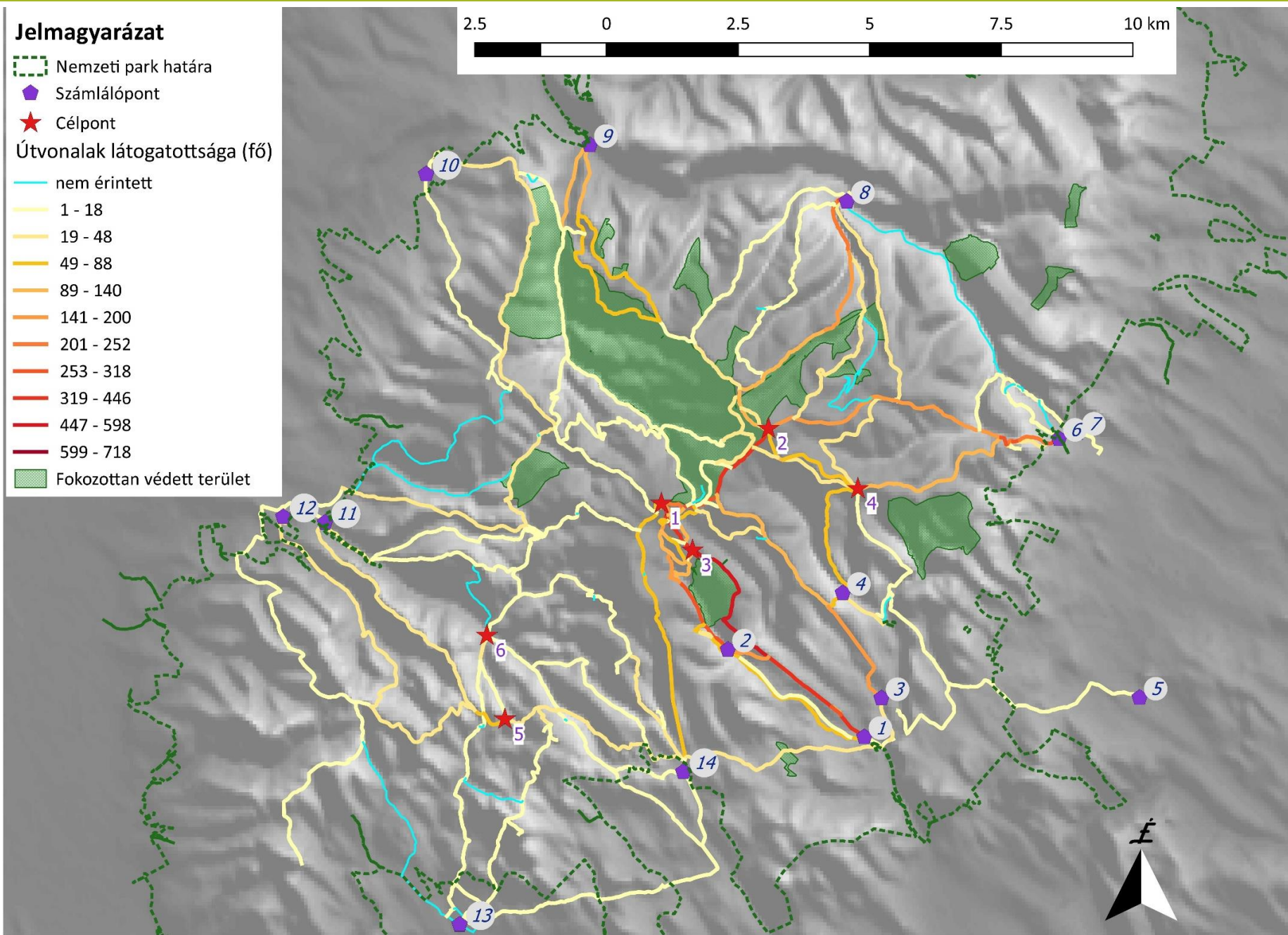
3

- Áramlási térkép → terheltebb területek
- Alapállapot → fejlesztések hatásának vizsgálatához
- Turistacsoportok áramlási mintázata → turistatípusok

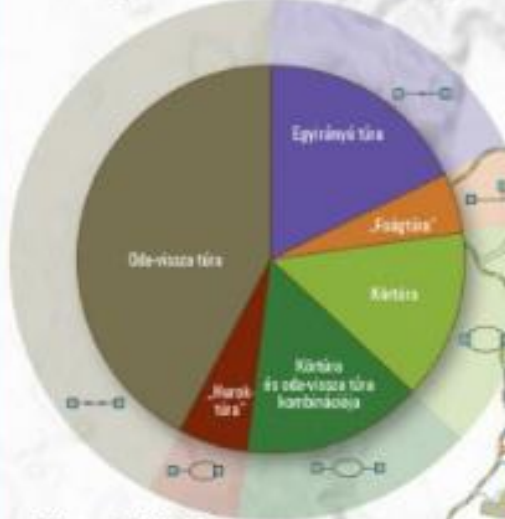
(Forrás: Benkhard, 2018, PhD disszertáció)

Jelmagyarázat

- Nemzeti park határa
- Számlálópont
- Célpont
- Útvonalak látogatottsága (fő)
- nem érintett
- 1 - 18
- 19 - 48
- 49 - 88
- 89 - 140
- 141 - 200
- 201 - 252
- 253 - 318
- 319 - 446
- 447 - 598
- 599 - 718
- Fokozottan védett terület

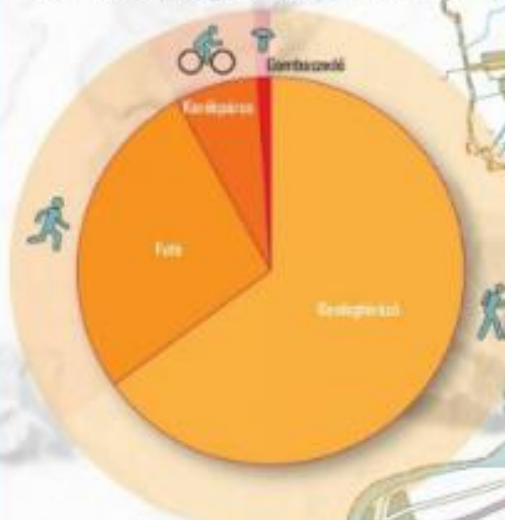

A megkérdezett túrázók megoszlása túratípus szerint a Börzsönyben.

Mintavétel: 1232 fő

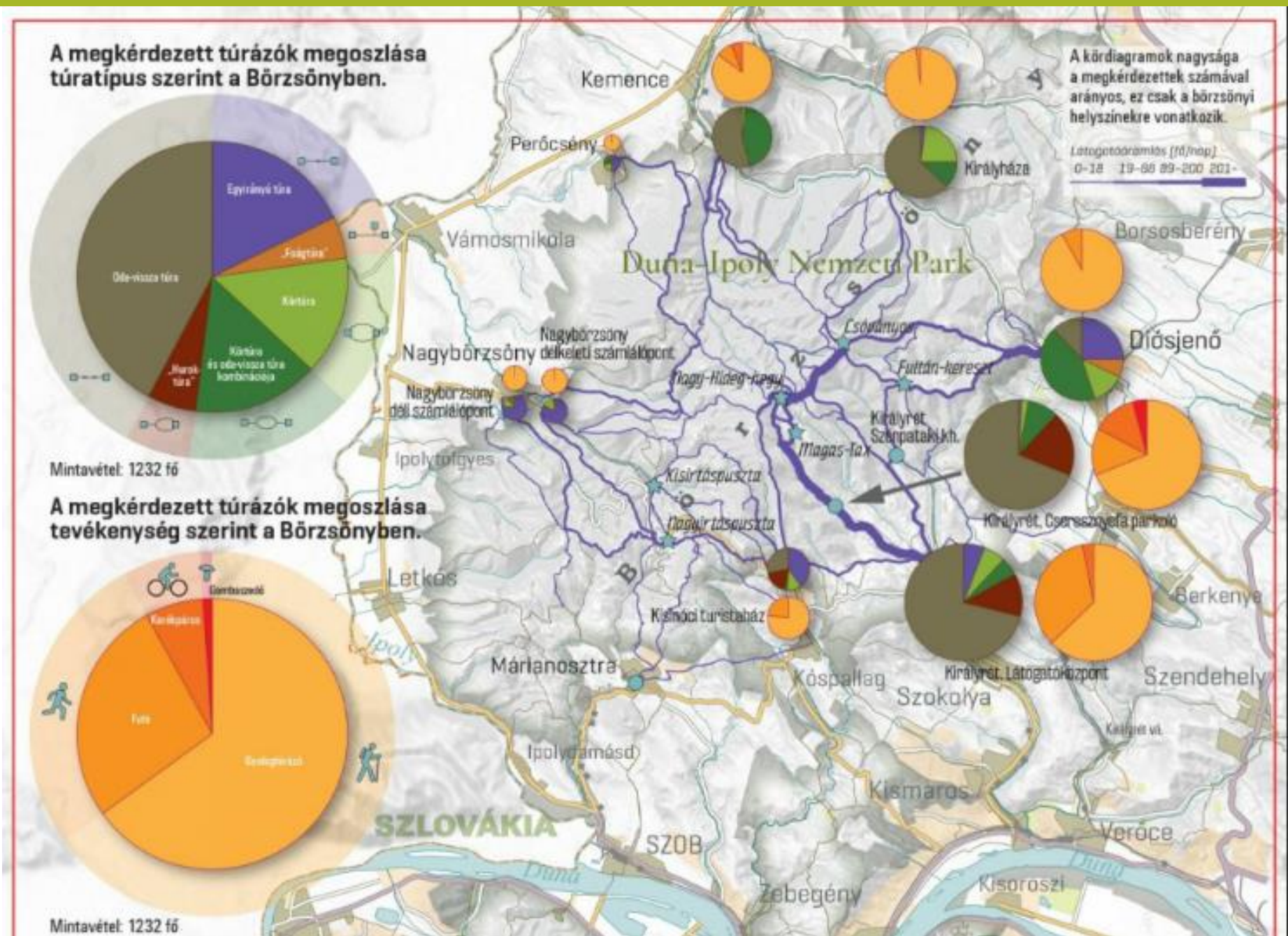
A megkérdezett túrázók megoszlása tevékenység szerint a Börzsönyben.

Mintavétel: 1232 fő

A kördiagramok nagysága a megkérdezettek számával arányos, ez csak a Börzsönyi helyszínekre vonatkozik.

Letogatóarányos [fő/nap]
0-12 19-60 69-200 201+

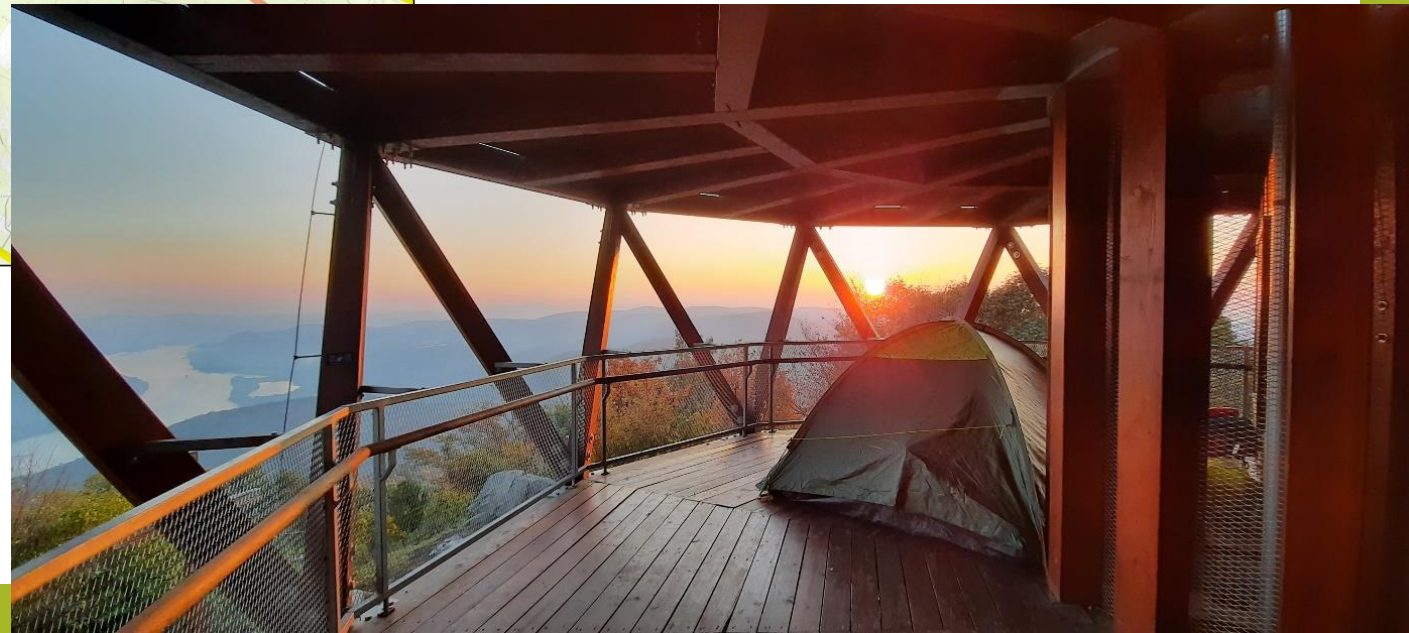

Forrás: Joó A.,
Turista Magazin,
2020
(térkép: Bába Imre)

Látogatóáramlási térkép a Dömös környékéről, a Rám-szakadéknál és a Prédikálószéknél 2021-ben rögzített adatok alapján

Kutatási jelentés a PBR területén 2021-ben végzett felmérésről.
(térkép: Molnár J. András,
Fotó: Karajz Balázs)

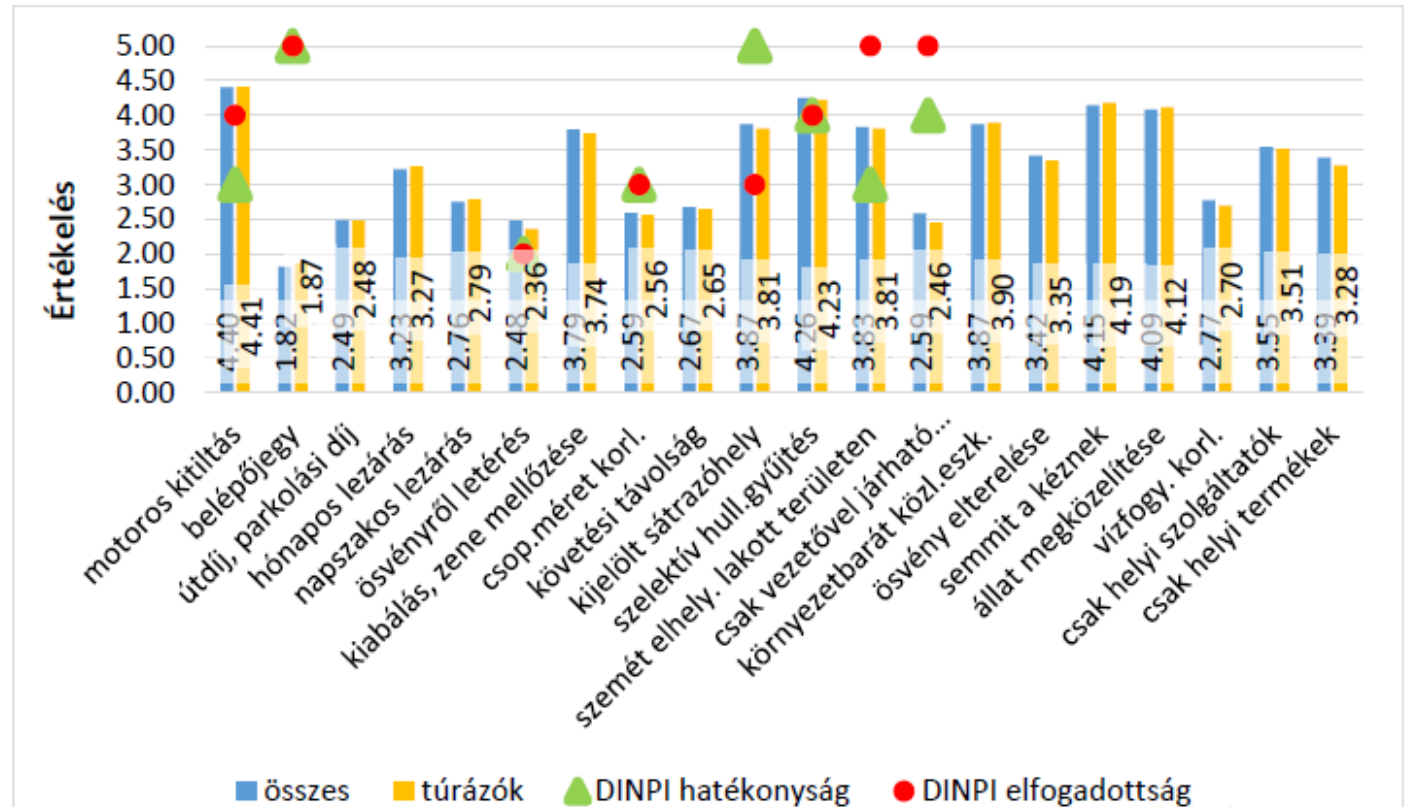

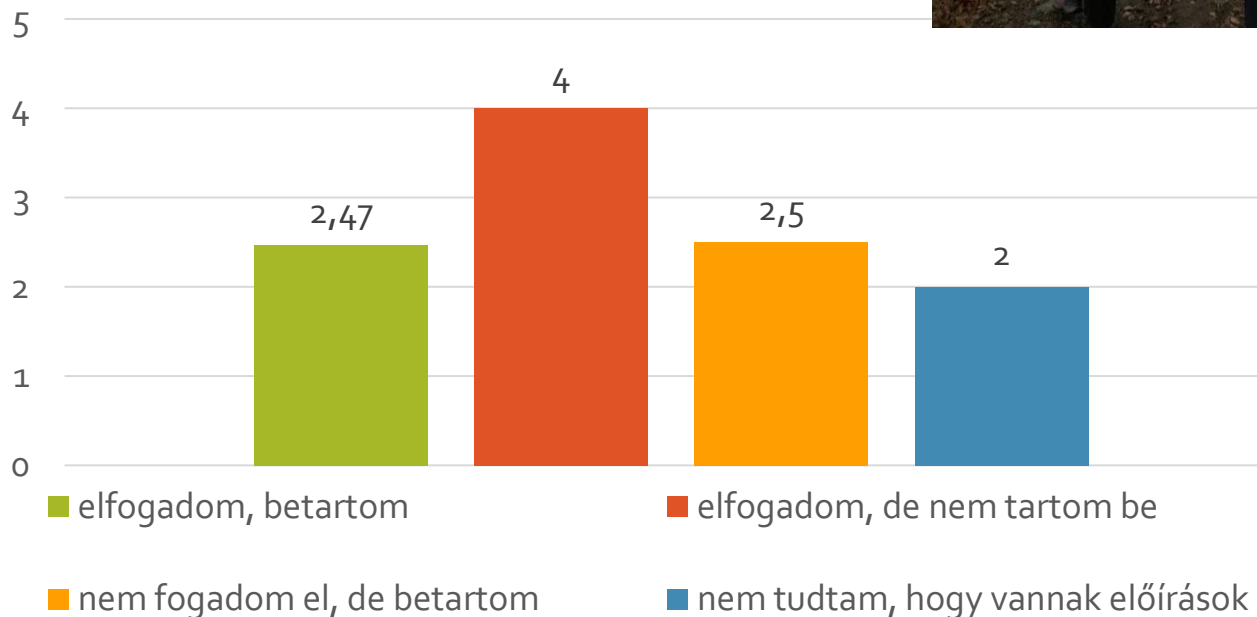
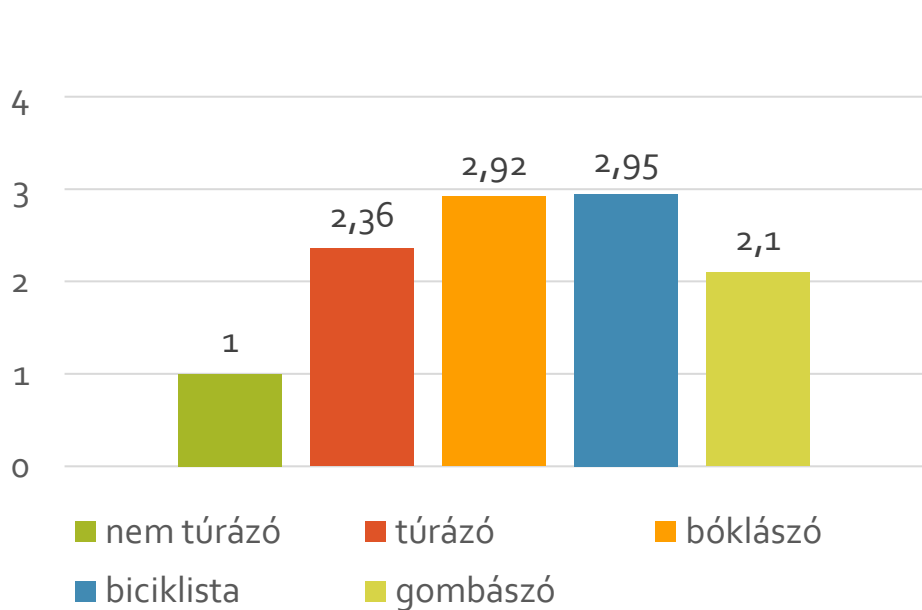
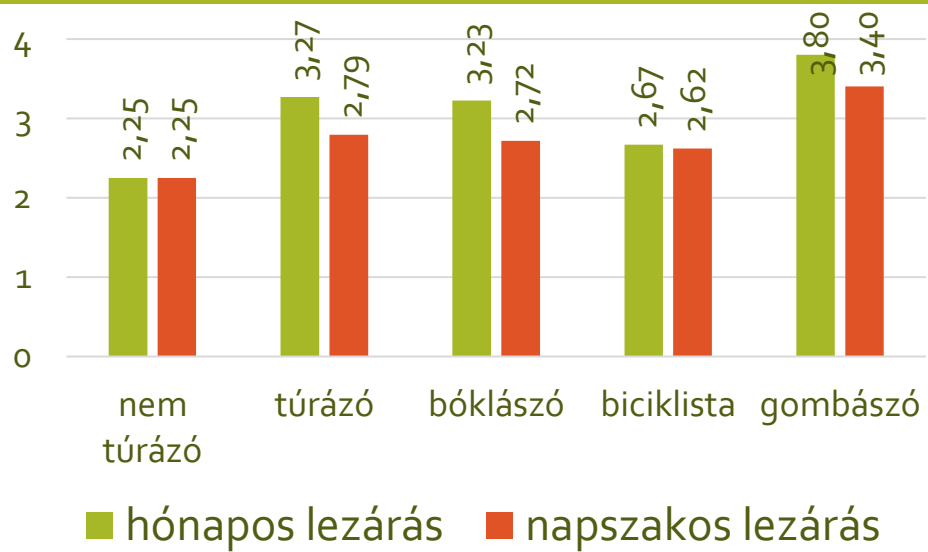
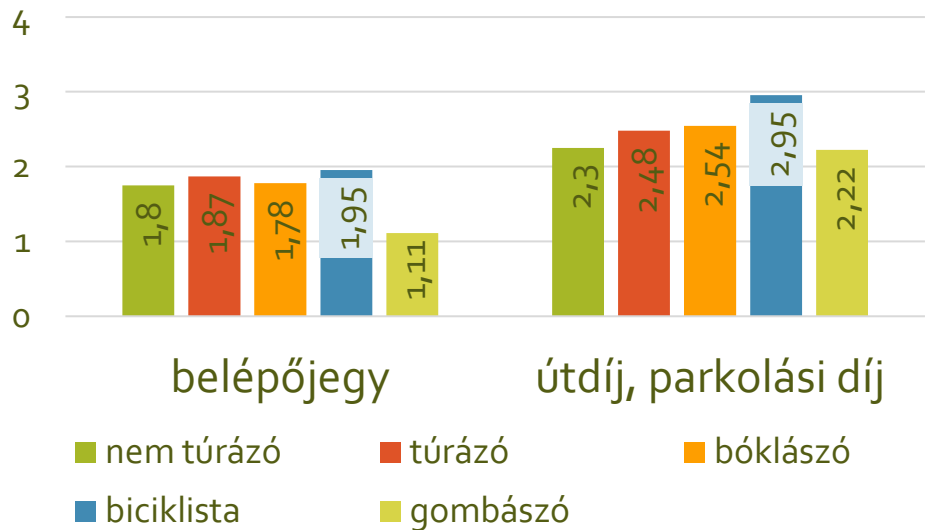
A látogatók jellemzői (ismereteik, döntéshozatali mechanizmusaik, igényeik, magatartásuk)

- Látogatómenedzsment intézkedések elfogadottsága (Központi-Börzsöny)

Motoros járművek kiltítása	Zónabeosztás kialakítása	Biciklisták, lovasok területi korlátozása, útvonal kijelölése	Létszám-korlátozás rendezvényeken	Szálláshelyek környezetbarát kialakítása
Sorompó	Csak vezetővel járható övezetek kijelölése	Napi létszámlimit	Rendezvényeken kötelezően kihelyezendő WC	Tanösvények kialakítása
Parkoló	Turistaút nyomvonalának megváltoztatása	Csoportlétszám korlátozása	Rendezvényeken kötelező szelektív hulladékgyűjtés	Vezetett túrák szervezése
Parkolódíj / Útdíj	"A jelzett turistaútról letérni tilos!"	Csoportok követési távolságának meghatározása	Időbeli korlátozás rendezvényeken	Látogatóközpont
Csak környezetbarát közlekedési eszközök használata engedélyezett	"Sátrat verni csak kijelölt helyen szabad!"	"Tűzet rakni csak kijelölt helyen szabad!"	Szemetes hiánya	Információs táblák
Belépőjegy bevezetése	Turistaút időszakos lezárása			

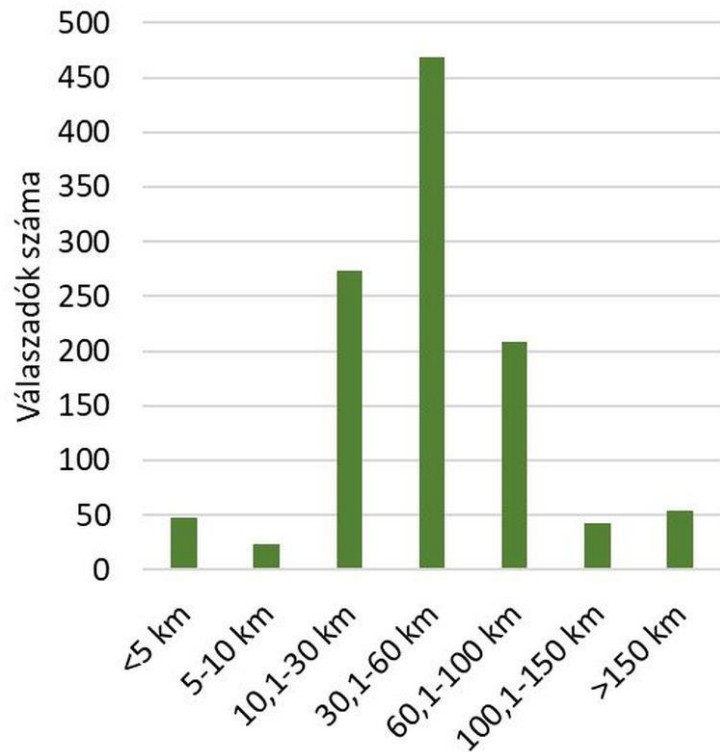
terhelés csökkentése	látogatómonitoring	gazdasági szempontok
értékek védelme	látogatóáramlás irányítása	marketingeszköz
közös használatból eredő konfliktus elkerülése	látogatók viselkedésének befolyásolása	tájékoztató

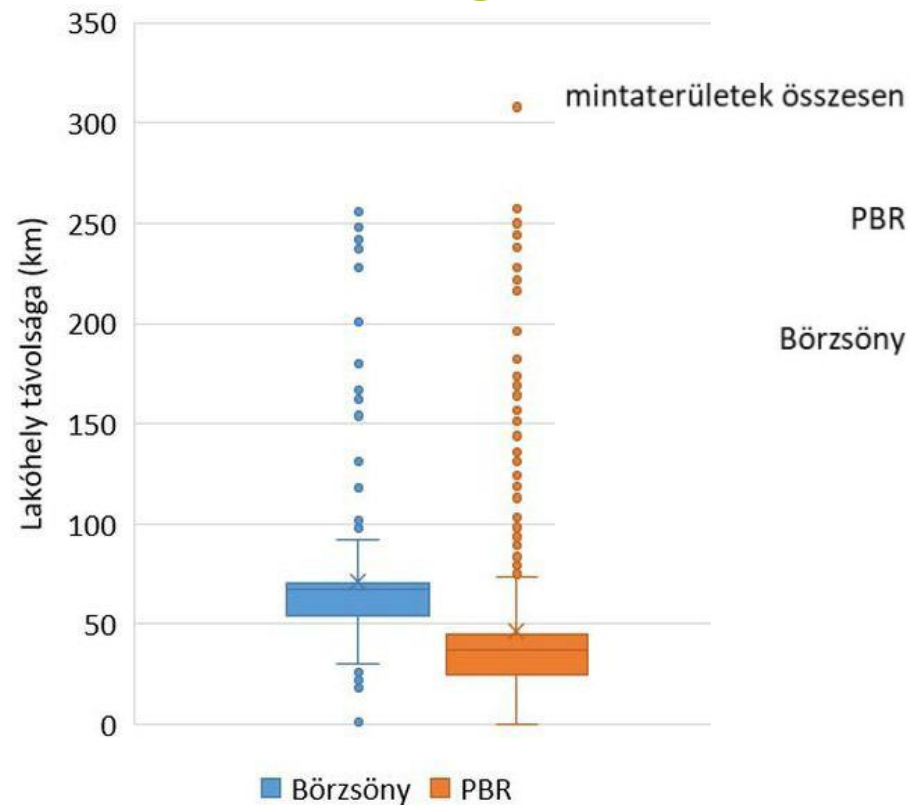

„Ösvényről való letérés büntetése” (Forrás: Benkhard, 2018, PhD disszertáció)

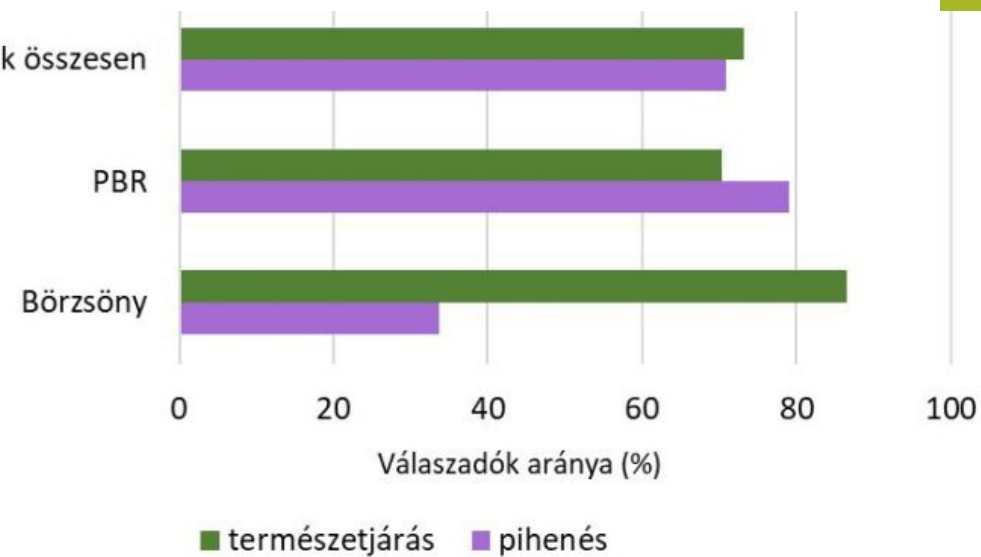
1 napos kirándulások jellemzői (Ősz)

Az 1 napos kirándulásra érkezők lakóhelyének távolsága, kategóriákra osztva

A két hegység látogatói eltérő távolságokat tesznek meg lakóhelyüktől a kirándulás érdekében

A látogatás célja a válaszadók arányában

Forrás: Benkhard, Csákvári (2019)

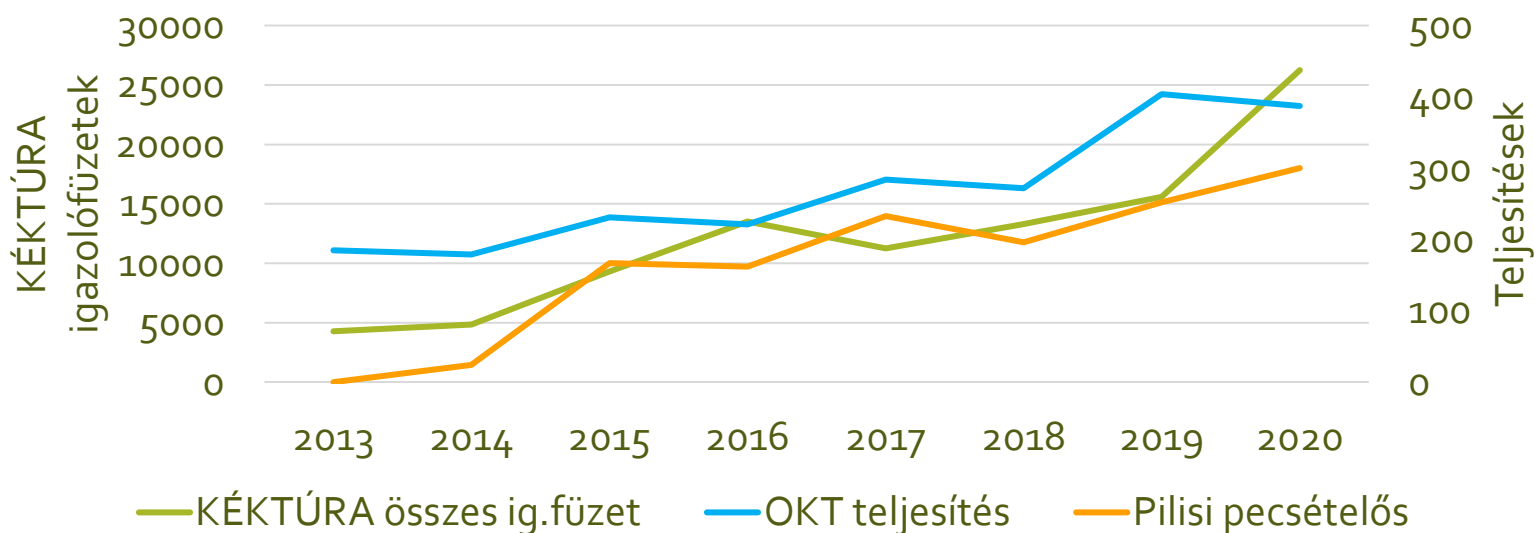
#utazzitthon

A hazai természetjárás erősödése

➤ LÁTOGATÓKÖZÖNSÉG

- Új kirándulók megjelenése → „belépő szintű” látogatók aránya nő
- Instant túrák elterjedése, pecsétgyűjtős túrák erősödése

#utazzitthon – hogyan?

Erősödő autóhasználat: >73%

járvány felerősíti

→ Gátolja a fenntartható turizmust a PBR területén:

- Természeti környezet károsítása
- Konfliktus a helybeliekkel (baleset, közfeladat akadályozása, károkozás)

→ 2020-as kutatás fókuszában:

Megközelíthetőség: 18+6 számlálópont

$$M = MA+MT = (At+Ai)+(Tl+Tt+Ti)$$

Parkolás: 584 ill. 378 kérdőív

Pilisborosjenő

Lajos-forrás

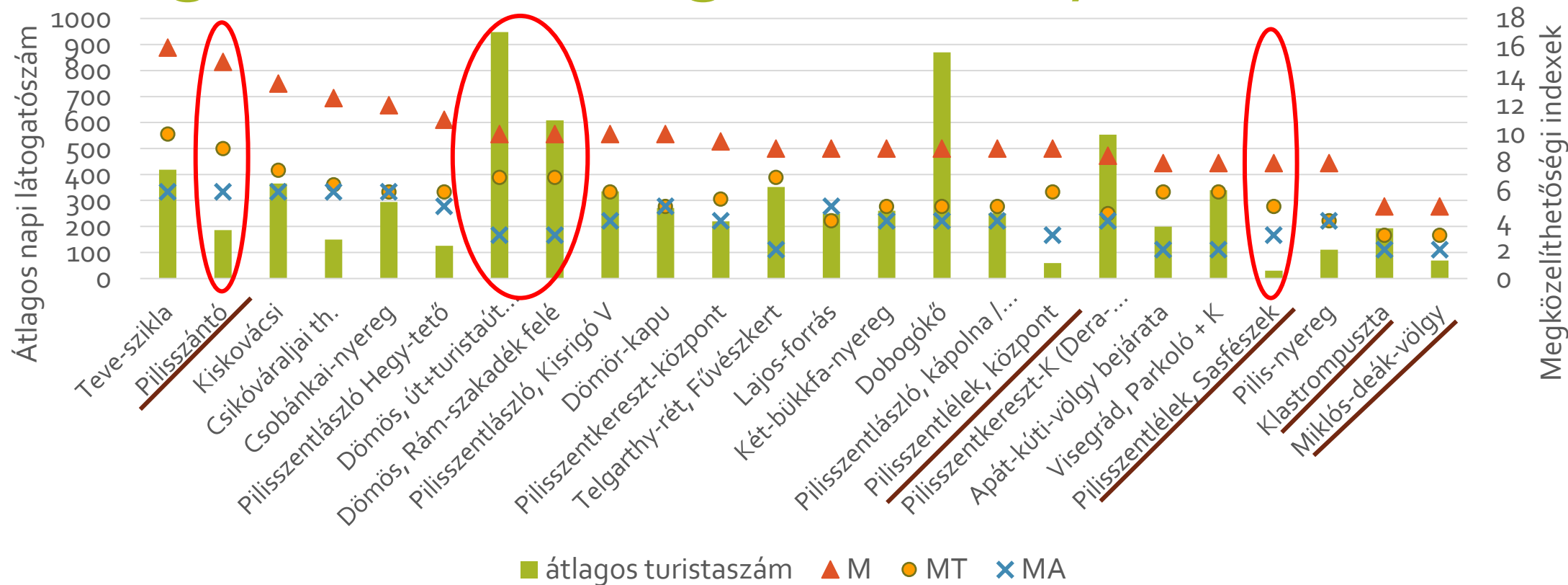

Két-bükkfa-nyereg

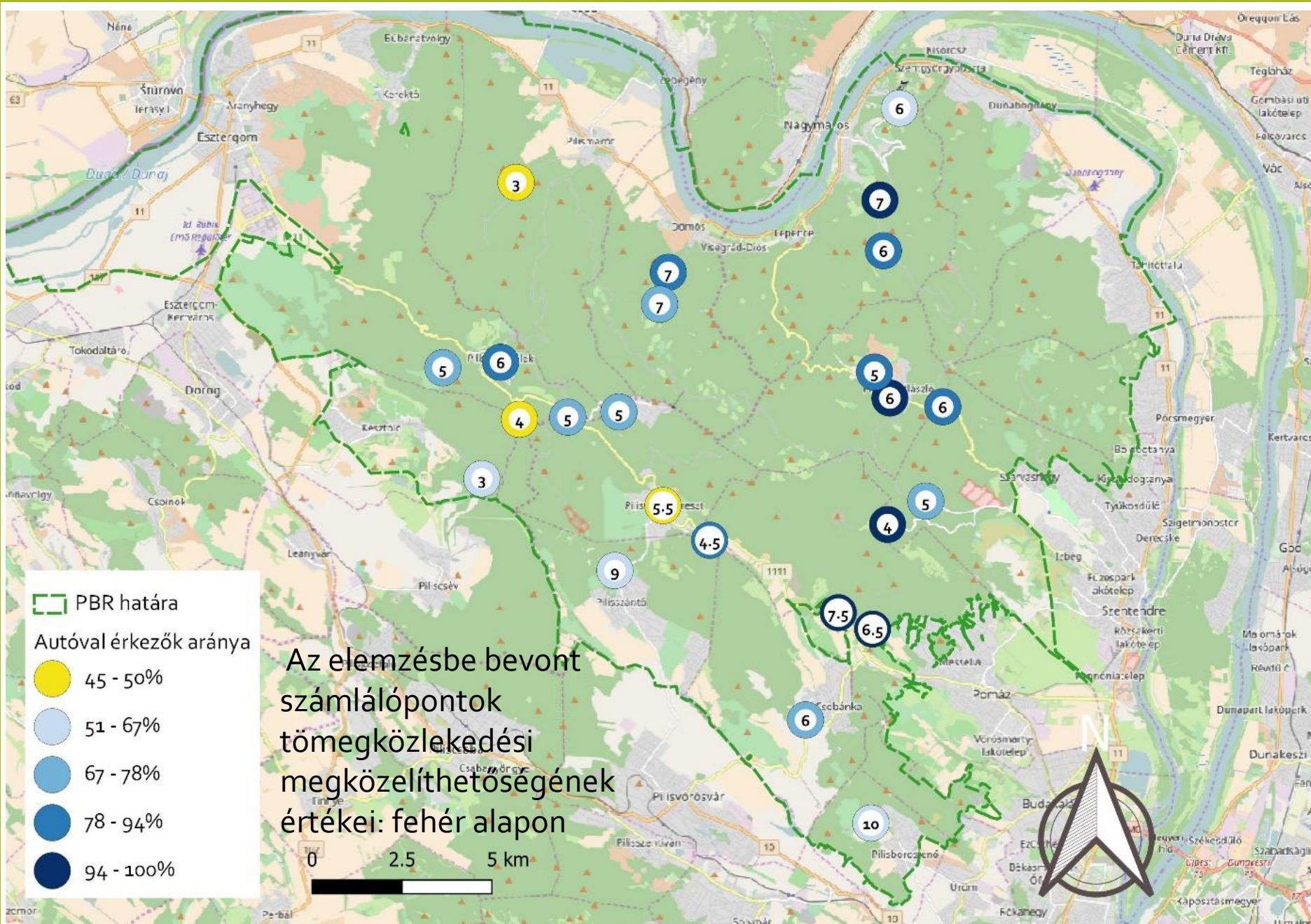

Pilisszentlászló

Tömegközlekedési (MT) és autós (MA) megközelíthetőség (18+6 helyszínen)

- Dobogókőtől ÉNy-ra fekvő helyszínek között is van jó tk. megközelíthetőségű
- Kedvelt kirándulóhely esetén a rossz autós megközelíthetőség nem számít (Rám-sz.)

- Nincs összefüggés a tömegközlekedési lehetőségek és az autóval érkezők aránya között (a kényelem az első)
- Férőhely és viselkedési problémák miatt konfliktusok

További tervek

- **Szolgáltatások és látogatómenedzsment eszközök hálózatának**
 - változás-elemzése (1975: Madas László tervei)
 - igény felmérése (büfé, étterem, kilátó; DE a látogatók $\frac{3}{4}$ -e nem szeretne további szolgáltatás-fejlesztést)
 - P+R rendszer!!
- **Látogatótípusok beazonosítása**
 - Szükséges LM eszközök
 - Szükséges információ-típusok és átadásuk módja

PBR |

PILISI PARKERDŐ
PARKERDŐ AZ EMBERÉRT

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

borbala.benkhard@gmail.com

borbala.benkhard@sciap.hu

sciap

Hivatkozott, illetve kapcsolódó publikációk

- Benkhard B. (2021): **Túrázók a Pilis és a Visegrádi-hegységben: a megközelítés problémája.** TURIZMUS BULLETIN 21 : 3 pp. 5-13. , 9 p.
- Joó Annamária (2020): **Láthatatlan turisták nyomában.** Turista Magazin, 2020. szeptember 8. <https://www.turistamagazin.hu/hir/lathatatlan-turistak-nyomaban>
- Benkhard B., Csákvári E. (2019): **A kulturális ökoszisztéma-szolgáltatások a gyalogos természetjárás szempontjából Budapest környéki hegységeinkben.** In: Tájak működése és arculata (szerk.: Fazekas I., Lázár I.), Debrecen. p. 169-175.
- Benkhard, B.; Előd, R. ; Martonné E., K. (2018): **Restrictions or possibilities?: Visitor management in the Börzsöny landscape unit of Danube-Ipoly National Park (Hungary).** TURIZAM: INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL 22 : 3 pp. 84-94. , 11 p. (2018)
- Benkhard, B. (2018): **Determination of tourist flow patterns in a low mountain study area.** TOURISM AND MANAGEMENT STUDIES 14 : 3 pp. 19-31. , 13 p. (2018)
- Benkhard, B.; Martonné, E. K. (2018): **Látogatómenedzsment a hazai védett természeti területeken.** TURIZMUS BULLETIN 18 : 1 pp. 29-36. , 8 p. (2018)
- Benkhard, B. (2018): **Látogatómonitoring és látogatómenedzsment-vizsgálatok a Központi-Börzsöny területén** 145 p. Debreceni Egyetem, PhD disszertáció